

فرزانه
فرزند فردوسی

ارجمندی

دکتر سید جلال الدین کزازی

به کوشش فخر استاری

ناصر گلستانه

دکتر ابراهیم حسینی

فهرست

گزارش

- دکتر ابراهیم رحیمی زنگنه ۱۱
- دکتر میرجلال‌الدین کزازی ۱۴
- ناصر گلستان‌فر ۱۸

بخش نخست

- زیست‌نامه. منوچهر کمری، راضیه شبستری ۲۳

بخش دوم

مقالات

- خیام و فردوسی. دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن ۸۷
- فام توختن. صمد امیریان ۱۱۹
- بررسی تطبیقی روایت اسکندر و سفر به شهر زنان.
- دکتر موسی پرنیان، علی سهامی ۱۳۴
- رستم و آئین زردشتی. دیک دیویس
- ترجمه از؛ دکتر مسعود جعفری جزی ۱۵۴

- ۱۷۷ ته‌مینه. اسماعیل زرعی
- بررسی ویژگی‌ها و روش‌های ویرایشِ نامه‌ی باستان و ...
- ۱۸۷ دکتر زاگرس زند
- پارسی سره از جلال تا جلال. دکتر محمدعلی سلطانی ۲۱۱
- ستایم اگر جز تو را در چکامه. فیض شریفی ۲۹۵
- فراهنجاری واژگانی در نثر میرجلال‌الدین کزازی. سعید شهروی ۳۰۲
- جلوه‌های وطن‌دوستی در دیوان ابوالقاسم لاهوتی. ابوالقاسم شیدا ۳۲۰
- نگاهی به مثنوی آهوی وحشی. دکتر شهرزاد شیدا ۳۳۹
- رشید یاسمی: شعر، تجدد و اخلاق. کامیار عابدی ۳۵۱
- روزنامه بخارای شریف. مسعود عرفانیان ۳۷۰
- کتاب سوم دینکرد. دکتر فریدون فضیلت ۳۹۳
- تلقی نظامی از حکومت و کشورداری. دکتر احمد کریمی ۳۹۹
- بهره‌مندی ادبی از باغ بزرگ پر از رمز و راز، نامه‌ی منظوم ایرانیان
- اردشیر کشاورز ۴۱۳
- نگاهی به مجموعه شعر صلا‌ی عشق. دکتر حسین کیا ۴۲۸
- سلسله بنو عناز گرد. دکتر مسعود گلزاری ۴۳۶
- فصلی از شهر یادها. ناصر گلستان فر ۴۴۷
- پیشینه‌ی دریانوردی ایرانیان در ادب پارسی بر پایه‌ی متون حماسی
- و قهرمانی دکتر سیداحمدرضا مجرد قمش‌های ۴۶۱
- میزر و ازار. دکتر حسین مسجدی ۴۸۴
- نکاتی چند درباره‌ی مقدمه‌ی داستان رستم و اسفندیار
- دکتر مهدخت معین ۵۰۲
- سهم استاد دکتر کزازی در بکارگیری واژه‌های پارسی سره.
- دکتر رضا مصطفوی سبزواری ۵۰۸
- شعر ناصر خسرو در فرهنگ‌های فارسی.
- دکتر محمود ندیمی هرندی، دکتر ته‌مینه عطایی کچویی ۵۱۵

- تحقیق در اشعار هزار و یک شب. دکتر محمدجعفر یاحقی ۵۴۰
- همه قبیله‌ی او عالمان دین بودند. فرشید یوسفی ۵۵۳

یادداشت‌ها

- متن گویای شاهنامه‌ی دانای توس. حسین آهی ۵۶۹
- فردوسی مترجمان معاصر ما؛ استاد دکتر میرجلال‌الدین کزازی.
- دکتر عباس اقام ۵۷۵
- میهن دوست واقعی. ادیب برومند ۵۸۱
- به قدر تشنگی. جمشید جعفری ۵۸۳
- دُریاب دریای دری. دکتر غلامرضا خاکی ۵۸۶
- یادداشتی کوتاه برای جان رؤیانوش دکتر میرجلال‌الدین کزازی.
- ایرج زبردست ۵۹۳
- هنرمند واژه‌گان سره. دکتر نیره سادات علوی ۵۹۶
- از کاف تا نون. دکتر ایرج کاظمی ۶۰۱
- در احوالات یکی از نام‌آوران دیار کرمانشاه. محمدجواد محبت ۶۱۱
- از دیار آشنایی. شهرام ناظری ۶۱۴
- یادی از دوست، استاد دکتر میرجلال‌الدین کزازی.
- دکتر عبدالرحیم نیکخواه ۶۱۷

در مدیث دیگران

- قطره‌ی گم. محمد حیدر ۶۲۳
- خداوند سخن. عباس درویشی ۶۲۵
- طنطنه‌ی بی‌هق. عبدالله سلیمانی ۶۲۸
- فردوسی. مسعود صادقی بروجردی ۶۳۳
- هزار داستان. کیومرث عباسی قصری ۶۳۴
- تویی پارسی را بهین پاسدار. مهدی فیروزیان ۶۳۷
- پاسبان عشق. ناهید محمدی ۶۴۰

- ۶۴۲ تاریخ. یدالله نوری
- ۶۴۵ کیخسرو. میترا یاقوتی
- ۶۴۶ ارمغان. لیلا یوسفی

بخش سوم اشعار

- ۶۶۷ بیکران سبز
- ۶۸۳ داستان مستان
- ۶۹۳ چشم و چراغ بهار

دست نوشته‌ها

مقالات

- ۷۱۵ نامه باستان
- ۷۳۱ روزهای کاتالونیا
- ۷۳۹ در آسمان جان
- ۷۴۹ دیر مغان
- ۷۷۱ پرند و پلاس
- ۷۸۴ گفتگو

ترجمه‌ها

- ۷۹۵ شهسوار ارابه
- ۸۰۱ چامه‌های هوراس
- ۸۱۲ رخدادنامه‌ی فرهنگی دکتر میرجلال‌الدین کزازی
- ۸۲۱ فهرست اعلام

- ۸۳۷ تصویرها

دکتر ابراهیم رحیمی زنگنه

زبان و ادب پارسی، گستره‌ی بیکرانی است که می‌توان از جنبه‌های گوناگون آن را یکی از غنی‌ترین آثار بشری در حوزه‌ی اندیشه و احساس، فرهنگ و ادب و تاریخ و تمدن به حساب آورد. این ادب و فرهنگ غنی از دیرباز ادیبان و پژوهشگران بسیاری به خود دیده است که عمر و آسایش را صرف کاوش و جست و جو در آن کرده‌اند. در طول تاریخ تحقیقات و تتبعات سامانمند و روشمند ادبی که می‌توان اروپاییان را آغازگر آن دانست، پژوهشگران ایرانی توانمندی نیز وجود داشته و دارند که گوی رقابت را در شیوه‌های مدرن پژوهش، از پیشگامان این راه ربوده‌اند. بزرگانی هم‌چون علامه محمد قزوینی، علامه علی‌اکبر دهخدا، استاد ملک‌الشعراء بهار، استاد بدیع‌الزمان فروزانفر، استاد ابراهیم پورداود، استاد مجتبی مینوی، دکتر محمد معین، دکتر پرویز ناتل خانلری، استاد دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی و ... در کنار این نام‌های جاودان هر کس که بخواهد تاریخ تحقیقات و تتبعات ادبی فرهنگ ایرانی - اسلامی سده‌ی اخیر را پیگیری کند بدون شک نام درخشان دکتر میرجلال‌الدین کزازی را نیز به این مجموعه ماندگار خواهد افزود.

استاد دکتر میرجلال‌الدین کزازی از نوادر عصر حاضر است؛ ادیبی فرزانه و فروتن با آثاری ماندگار و تأثیرگذار در حوزه‌های گوناگون ادب پارسی. فرهیخته فرهمندی که در عرصه تحقیقات ادبی معاصر چونان گوهری بشکوه، سرفرازانه در

راه گسترش و اعتلای ادب گرانسنگ پارسی می‌کوشد تا فراخنای افق‌های آینده را در شکوه کم‌نظیر کلام بی‌مانند خویش درنوردد و آیندگان دریابند که زبان پارسی زبانی پویا، بی‌همانند، گرانسنگ و ارجمند است. او به درستی دریافته است که زبان پارسی سند هویت ایرانی و رمز و راز پایایی و ماندگاری ملیت ایرانی است. آنکه ایران را دوست می‌دارد و به تمدن و ادبیات آن می‌نازد، باید بداند که همه این شکوه و سرافرازی در گرو تعالی زبان بی‌بدیل آن است و دکتر کزازی به خوبی این راز را دریافته و استوار و سربلند در راه عظمت آن می‌کوشد.

دکتر کزازی شخصیتی چند وجهی و پر کار و دقیق است. بخشی از شخصیت ایشان که در روزگار ما بیش از سایر وجوه کاری و پژوهشی و شخصیتی او در بین مردم ایران زمین شناخته شده، شاهنامه‌پژوهی است. همین شاهنامه‌دوستی و توجه به فرهنگ ایرانی است که موجب شده تا دکتر کزازی به سرهنویسی و زدودن زبان فارسی از واژگان و ساخت‌های بیگانه بپردازد و موجی نو نه تنها در بین متخصصان زبان و ادب پارسی بلکه در میان مردم پارسی زبان سراسر ایران به راه بیندازد و او را تبدیل به فرهنگستانی کند که یک تنه در برابر واژگان بیگانه که به گفته خود استاد مانند سربازانی بیگانه در سرزمین فرهنگی ایرانند، به پا خاسته است. همین ویژگی موجب پژوهش او در فرهنگ ایران باستان و مخصوصاً شاهنامه شده است و یکی از نتیجه‌هایش کتاب ارزشمند و دانشورانه‌نامه باستان است که جدای از تصحیح شاهنامه گزارش و شرح دشواری‌ها و مباحث اسطوره‌ای این کتاب گرانسنگ است.

جنبه کاری دیگر جناب دکتر کزازی که بخش دیگری از شخصیت او را تشکیل می‌دهد، ترجمه و ترجمه‌کاوی است. دکتر کزازی جدای از ترجمه آثار ارزشمندی از ادبیات ملل اروپایی و غربی به کند و کاو در ترجمه و شیوه‌ها و رسم و راه و روش‌های آن نیز پرداخته است که حاصل، کتاب ترجمانی و ترزبانی است. با این حال دکتر کزازی که باید او را یکی از مصححان توانمند دوران معاصر به شمار آورد. هیچ‌گاه از سایر متون و گوشه‌های گوناگون زبان فارسی غافل نبوده و پژوهش‌های او در شعر حافظ، خاقانی، خیام و سعدی نیز شناخته شده و ارزشمند است. در این جنبه شاید بتوان گفت گزارش دشواری‌های دیوان

خاقانی یکی از بهترین شرح‌های دیوان خاقانی است که دستگیر پژوهشگران و متخصصان و دانشجویان و دوستداران شعر خاقانی است.

با وجود اینکه دکتر کزازی پژوهشگر و عالم ادبیات است، اما از شاعری هم غافل نبوده و دفترهای شعری که تا به حال منتشر کرده‌اند، گواه این مدعا است. استاد حتی از مباحث تخصصی و مرتبط با رشته دانشگاهی خود فراتر رفته و به کنکاش و جست و جو در عوالم روح و روانشناسی و نهان‌پژوهی نیز پرداخته است. پاسداشت شخصیتی با این مایه از بزرگی و سترگی، افتخاری است که نصیب شاگردان او در کرمانشاه سربلند شده است. و در این میان اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه مفتخر است که توانسته جشن‌نامه‌ای هر چند نه در خور استاد، اما در حد وسع فراهم آورد؛ تا شاید بتواند گوشه‌ای از رنج‌ها و زحمات او در راه اعتلای نام ایران و کرمانشاه را پاس بدارد.

کار فراهم آوردن جشن‌نامه حاضر از اوایل مهرماه سال ۱۳۹۳ آغاز گردید و با همت آقای ناصر گلستان‌فر و مساعی همکاران ارجمند در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی بعد از دو سال به سامان رسید. با آثار برجسته‌ای از برجستگان ادب پارسی تا قطره‌ای از دریای هنر، ادب و اخلاق استاد میر جلال‌الدین کزازی به آیندگان انتقال یابد.

در پایان از همه همکاران در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه و جناب ناصر گلستان‌فر برای گردآوری مقالات و آقایان خلیل کهریزی و همایون شکری به خاطر ویرایش ادبی مقالاتی از جشن‌نامه سپاسگزاری می‌کنم. اجرشان مشکور باد.